

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsministeren

Nordisk råds sosialdemokratiske gruppe
v/ Jorodd Asphjell

Deres ref

Vår ref
17/253-16

Dato
26.04.2017

Nordiske regjeringers svar på skriftlig spørsmål E 8/2017 fra Nordisk råd om utdanning for audionomer

Kjære Jorodd Asphjell!

Jeg viser til ditt skriftlige spørsmål (E 8/2017) til de nordiske regjeringene vedrørende tilgang til utdanning for audionomer (audiografer/audiologer) i de nordiske landene.

Med bakgrunn i det norske formannskapet i ministerrådet i 2017 har Kunnskapsdepartementet koordinert landenes svar.

Samtlige nordiske land og de tre selvstyrte områdene er bedt om bidrag til svar på spørsmålet. For ordens skyld opplyses at vi ikke har mottatt svar fra Island, Færøyene og Åland.

For oversiktens skyld er landenes svar lagt inn i vedlagte tabell.

Med vennlig hilsen

Torbjørn Røe Isaksen

Vedlegg: Svar på skriftlig spørsmål E 8/2017 fra Nordisk råd om utdanning for audionomer

Svar fra nordiske regjeringer på skriftlig spørsmål E 8/2017 fra Nordisk råd om utdanning for audionomer/ audiografer/ audiologer

1	<p>Hur ser tillgången till utbildningsplatser för audionomer ut i de nordiska länderna?</p> <p>Danmark:</p> <p>Syddansk Universitet (SDU) udbyder audiologi som en 3-årig bacheloruddannelse. Der er mulighed for efterfølgende kandidatuddannelse ved SDU. Der blev optaget 21 studerende i 2016.</p> <p>Grønland:</p> <p>Det er ikke muligt at tage den fulde audiologiuddannelse (Audionom) i Grønland. De studerende der ønsker denne uddannelse, henvises til at søge på uddannelsen i Danmark. Der bliver dog afholdt specialeforløb i Audiologi for sundhedsassistenter.</p> <p>Finland:</p> <p>Audionomutbildning har under en längre tid ordnats som yrkesinriktade specialiseringsstudier vid tre yrkeshögskolor. De yrkesinriktade specialiseringsstudierna har varit omfattande fortbildningsprogram som bygger på yrkeshögskoleexamen. Specialiseringsstudierna för audionom har till sin längd motsvarat 60 studiepoäng, det är alltså fråga om en lång utbildning som varar cirka 16 månader.</p> <p>Av dem som deltar i audionomutbildningen krävs som grundutbildning yrkeshögskoleexamen för hälsovårdsbranschen eller tidigare examen på institutnivå. Med tanke på patientsäkerheten har det ansetts vara viktigt med högskolebaserad utbildning, yrkeshögskoleutbildning för sjukskötare (YH) eller hälsovårdare (YH). De som utexamineras med de här examensbenämningarna legitimeras som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Audionomerna är således yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården på det sätt som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.</p> <p>I Finland har man inte ansett det ändamålsenligt att införa en ny yrkeshögskoleexamen för audionomutbildningen. Utgångspunkten har varit att audionomerna även i fortsättningen ska vara legitimerade och yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och utbildningen bör således genomgå efter att en person har slutfört en utbildning som leder till en yrkeshögskoleexamen. Enligt en arbetsgrupps utredning bör det under tio års tid utbildas endast ca 160 nya audionomer i Finland vilket är ett relativt lågt antal med tanke på de resurser som en högklassig examensutbildning kräver.</p> <p>Norge:</p> <p>Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) tilbyr en 3-årig bachelor i audiologi. Det tas opp 40 studenter hvert år.</p> <p>Antall årlige autorisasjoner samsvarer godt med antallet som har fullført utdanningen ved NTNU, med et gjennomsnitt på 25 autorisasjoner. Autorisasjoner gitt på bakgrunn av utenlandsk utdanning er få, med mellom 0 og 2 tilfeller årlig.</p>
----------	---

	<p>Sverige:</p> <p>Göteborgs universitet, Karolinska institutet, Lunds universitet och Örebro universitet har tillstånd att utfärda audionomexamen. Under 2015 påbörjade totalt 94 studenter audionomutbildningen. Under 2015 utfärdade Socialstyrelsen 68 audionomlegitimationer, 67 av legitimationerna utfärdades till personer som hade studerat i Sverige och en legitimation utfärdades till en person som utbildats inom EU/EES.</p>
2	<p>Om det är brist på utbildningsplatser, vad görs för att öka tillgången?</p> <p>Danmark:</p> <p>DK kan ikke sige, om der skal øges optaget i audiologi uddannelsen i Danmark på nuværende tidspunkt. Ledigheden for uddannelsen er meget lavet. Der kan være et fremtidigt behov for at øge optag med henblik på at de kommende år forventes der en fortsat stigning i behovet for offentlige ydelser inden for sundheds-, pleje- og omsorgsområdet. Forandringen sker først og fremmest som en bivirkning af en positiv demografisk udvikling, hvor flere danskere lever længere og det sandsynligvis vil føre til en efterspørgsel af høreapparater.</p> <p>DK er langt fremme og har styrkepositioner indenfor området. Der findes seks store høreapparatproducenter i verden og halvdelen ligger i DK.</p> <p>Grønland:</p> <p>Der er som udgangspunkt ikke behov for flere audiologer i Grønland. Der er dog behov for flere Audiologiassistenter. Det skønnes at der er behov for 8 audiologiassistenter pr. år, grundet den store omsætning i personale i det grønlandske sundhedsvæsen og mange små enheder.</p> <p>Finland:</p> <p>Under de seneste åren har man inte konstaterat att det skulle finnas en betydande brist på utbildningsplatser för audionomer i Finland.</p> <p>Norge:</p> <p>Helsedirektoratet, De regionale helseforetakene og Kommunenes sentralforbund gir årlig innspill til Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) om utdanningskapasiteten for helsefaglige utdanninger. I et langsiktig perspektiv kan det være et fremtidig behov for en økning i utdanningskapasiteten for audiografer (som er den norske betegnelsen) i Norge. Begrunnelsen vil være at den eldre delen av befolkningen øker og at det sannsynligvis vil føre til at hørselshjelp bli mer etterspurt.</p> <p>Behovet for å styrke kompetansen og øke den faglige bredden innen hørsel er også i tråd med oppfølgingen av primærhelsetjenestemeldingen og opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering. I tillegg arbeider Helsedirektoratet med å oppdatere faglige retningslinjer om hørsel. Dette arbeidet forventes å være ferdig i løpet av våren 2017. Helsestasjon og skolehelsetjenesten skal også bidra til å avdekke hørselstap.</p>

	<p>Sverige:</p> <p>Universitet och högskolor har en långtgående frihet att styra över utbildningsutbudet och ansvarar i huvudsak själva för vilka utbildningar som de väljer att ge. Beslut om utbildningsutbud och dimensionering ska fattas utifrån studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov på nationell nivå.</p> <p>Regeringen har gett Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet i uppdrag att analysera och föreslå hur samverkansarenor på nationell och regional nivå mellan aktörer med ansvar för kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården kan utvecklas långsiktigt. Myndigheterna ska inom ramen för uppdraget så snart som möjligt starta en dialog om samverkan inom kompetensförsörjningsområdet mellan berörda aktörer med bäring på verksamhet i hälso- och sjukvården, utbildning och arbetsmarknad. Därutöver ska myndigheterna så långt det är möjligt säkerställa en förbättrad tillgång till statistik och prognoser över det totala kompetensbehovet i hälso- och sjukvården, oavsett driftsform eller huvudman.</p>
3	<p><i>Vad görs i de nordiska länderna för att uppmärksamma blivande studenter på högskolor och universitet att audionomyrket är ett bristyrke?</i></p> <p>Danmark:</p> <p>DK understøtter generelt en hensigtsmæssig uddannelsesudvikling på forskellige måder, bl.a. via dimensionering af antallet af uddannelsespladser på baggrund af ledighed og ved at nye uddannelser skal prækvalificeres, før de oprettes bl.a. på baggrund af aftagerbehov.</p> <p>Derudover arbejder uddannelsesinstitutionerne med uddannelsesudvikling gennem aftagerpaneler/uddannelsesudvalg. Ift. konkrete uddannelsesbehov findes konkrete kampagner for at tiltrække studerende til fx NAT/TEK og det maritime område (Engineer the Future, Det Blå Danmark). Desuden er der blevet oprettet et web-baseret vejledningværktøj, <i>Uddannelseszoom</i>, hvor uddannelsessøgende og studievalgsvejledere har nem adgang til sammenlignelige oplysninger om de enkelte uddannelser, herunder oplysninger om, hvordan de færdiguddannede klarer sig på arbejdsmarkedet.</p> <p>Grønland:</p> <p>Der gøres ikke en særlig indsats for at informere om Audiologistudiet specifikt. Der bliver informeret generelt om uddannelser på den grønlandske uddannelsesportal: http://sunngu.gl/da</p> <p>Dog afholder det grønlandske sundhedsvæsen (www.peqqik.gl) korte kursusforløb for ansatte inden for audiologi.</p> <p>Desuden bliver der afholdt, i forbindelse med specialiseringsuddannelser for uddannede sundhedsassistenter, muligt at tage en specialisering indenfor audiologi.</p> <p>Finland:</p> <p>Inte direkt relevant gällande Finland (se ovanför).</p>

Norge:

Synliggjøring av behov for ulike kompetanser og god informasjon om de ulike yrkesmulighetene er viktige mål for den norske regjeringen. Regjeringen vurderer nå hvordan norsk karriereveiledning skal fornyes gjennom et sammenhengende karriereveiledningstilbud for hele befolkningen. Dette arbeidet er en oppfølging av *OECD Skills Strategy Action Report Norway, NOU 2016: 7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn*, samt Nasjonal kompetansepolitisk strategi. I den kompetansepolitiske strategien er ett av tre hovedspor "gode valg for den enkelte og samfunnet", og et av de viktigste tiltakene er nettopp etableringen av et helhetlig system for karriereveiledning med vekt på de regionale karrieresentrene, samt økt profesjonalisering av karriereveiledningstjenestene.

Det skal også opprettes et kompetansebehovsutvalg som skal analysere fremtidig kompetansebehov, og som bør kunne gi et styrket kunnskapsgrunnlag om fremtidige kompetansebehov også til karriereveiledningstjenestene.

Karrieretjenestene i høyere utdanning er preget av institusjonenes ulike prioriteringer og rammevilkår. Hva slags fagportefølje de har og størrelsen på institusjonene setter preg på den karriereveiledningen som tilbys. Felles mål for dem alle er likevel å bidra til at studenter ved landets høyskoler og universiteter gjør gode valg, gjennomfører studier på best mulig måte og finner seg relevant arbeid etter fullførte studier. En kartlegging av karriereveilednings-tjenestene i høyere utdanning gjennomført av VOX (fra 2017: Kompetanse Norge) i 2015 viste at studentene møter karrieretjenesten hovedsakelig på karriereveiledningskurs og som individuell karriereveiledning.

De fleste universiteter og høyskoler har karrieretjenester som også tilbyr informasjon om arbeidsmarkedet og karrieremuligheter, karrieremesser og karriererelaterte kurs til studentene. Gjennom Kompetanse Norges undersøkelse av karrieretjenestene i høyere utdanning vet vi at det er veldig vanlig med samarbeid mellom disse karrieretjenestene og lærestedet på fakultets- eller instituttnivå.

Sverige:

Universitets- og högskolerådet har i oppgift att tillhandahålla relevant och saklig information om högre utbildning för att göra det möjligt för studenter och andra berörda målgrupper att göra välavvägda val. Inom ramen för det uppdraget har myndigheten bland annat utvecklat webbplatsen studera.nu där det finns samlad information om högre utbildning. Där kan läsaren bland annat jämföra utbildningar, få information om hur högskolestudier går till och hur ansökan görs samt vad det finns för alternativ efter avslutad utbildning. Därutöver gör myndigheten riktade informationsinsatser till studie- och yrkesvägledare.

Även berörda yrkesföreningar och fackförbund publicerar information om läget på arbetsmarknaden.

4***Vad görs i de nordiska länderna för att främja automatiskt erkännande av audionomers yrkeskvalifikationer?*****Danmark:**

Uddannelsen i audiologi er i Danmark lovreguleret, hvilket betyder at anerkendelse af nordiske og øvrige EU-borgere med uddannelser i audiologi skal behandles efter EU-direktivet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (EUROPA-PARLAMENTETS OG

RÅDETS DIREKTIV 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer).

Ifølge direktivet skal de udenlandske kvalifikationer og retten til at udøve erhvervet som audiolog anerkendes, med mindre der kan påvises væsentlige forskelle mellem den nationale og tilsvarende udenlandske kvalifikation. Kan der påvises væsentlige forskelle mellem kvalifikationerne, kan disse udlignes gennem relevant erhvervserfaring. Såfremt der ikke er relevant erhvervserfaring til at udligne forskelle mellem kvalifikationerne, skal den kompetente anerkendelsesmyndighed give ansøger valget mellem egnethedsprøver eller en prøveperiode ved en arbejdsgiver inden for erhvervet (såkaldte udligningsforanstaltninger). Efter beståede udligningsforanstaltninger har ansøger ret til at udøve erhvervet som audiolog i Danmark.

Der findes 7 erhverv inden for EU-direktivet, som giver automatisk anerkendelse. Det er sundhedsfaglige erhverv samt arkitekt erhvervet. Her gives automatisk anerkendelse, fordi man i alle medlemsstater har indført fælles minimumsstandarder for indholdet af uddannelsen, hvilket vil sige, at uddannelserne alt overvejende indeholder de samme fagområder. Audiolog-uddannelsen er ikke omfattet af fælles minimumsstandarder for uddannelsen inden for EU-EØS-området. Udgangspunktet for anerkendelse af audiologer og retten til at udføre erhverv inden for området audiologi er imidlertid altid, at ansøger skal anerkendes og det er anerkendelsesmyndigheden, der har bevisbyrden, såfremt en ansøger ikke anerkendes direkte.

Den kompetente myndighed for anerkendelse af audiologer i Danmark er DELTA, Dansk Elektronik Lys og Akustik - på vegne af Sundheds- og Ældreministeriet.

Kontoret for Vurdering og Anerkendelse er ikke bekendt med initiativer til, der skal fremme gensidig anerkendelse af audiologer i Norden.

Grønland:

Der er ikke planlagt et særligt tiltag for at anerkende Audiologers kvalifikationer, da kvalifikationerne allerede er anerkendt.

Finland:

Enligt förteckning över reglerade yrken i Finland, hör inte audinomexamen i sig till de yrken för vilka det i lagstiftningen har föreskrivits vissa behörighetsvillkor. Men eftersom audinomutbildning ordnas som en specialiseringsutbildning efter yrkeshögskoleexamen för hälsovårdsbranschen, är dessa personer de facto legitimerade som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Eftersom regleringen av audionomyrken skiljer sig från ett nordiskt land till ett annat ska man ta viss hänsyn till frågor kring erkännandet. De nordiska nationella kontorerna för erkännande (NORRIC) har ett ingående samarbete och erfarenhetsutbyte. Genom detta samarbete kan man föra vidare utvecklingsarbete inom erkännandet.

Norge:

Det er ikke satt i verk tiltak som har til hensikt å fremme gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjonene til utvalgte helsepersonellgrupper, herunder audiografer. HOD er heller ikke kjent med at det foreligger noen planer om å sette i gang slike tiltak for enkeltgrupper.

Sverige:

Det pågår för närvarande inget arbete med att särskilt främja automatiskt erkännande av audionomers yrkeskvalifikationer. Vi noterar att det genom yrkeskvalifikationsdirektivet, som ändrats genom direktiv 2013/55/EU, finns verktyg för att förenkla erkännandet av yrkeskvalifikationer. Detta omfattar exempelvis möjligheten att utforma gemensamma utbildningsprinciper eller möjligheten att lägga till nya yrken i förfarandet med det europeiska yrkeskortet.

Lenker til relevante nettsteder og informasjon**Grønlandske lenker:**

- Den grønlandske uddannelsesportal: <http://sunngu.gl/da>
- Det grønlandske sundhedsvæsen www.peqqik.gl

Norske lenker:

- Norsk informasjon om utdanningstilbud: <https://utdanning.no/sok?q=audiologi>
- Nasjonal kompetansepolitisk strategi: https://www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/voksnes_laering_og_kompetanse/innsiktsartikler/nasjonal-kompetansepolitisk-strategi/id2537165/
- Kartlegging av karrieretjenester i høyere utdanning: <https://www.kompetansenorge.no/statistikk-og-analyse/publikasjoner/kartlegging-av-karrieretjenester-i-hoyere-utdanning/>
- OECD Skills Strategy Action Report Norway (2014): <https://www.kompetansenorge.no/statistikk-og-analyse/publikasjoner/oecd-skillsstrategy-action-report-norway/>
- NOU 2016: 7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn: <https://www.regjeringen.no/contentassets/05a79a5ed91e40e1a80e6f8028b21e3e/no/pdfs/nou201620160007000dddpdfs.pdf>
- Meld. St. 26 (2014-2015): Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-26-2014-2015/id2409890/>
- Statsbudsjettet 2017, pressemelding: Ny opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-opptrappingsplan-for-habilitering-og-rehabilitering/id2514667/>

Svenske länkar:

- www.uka.se
- <http://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2016/08/uppdrag-om-samverkan-kring-kompetensforsorjningsfragor-i-halso--och-sjukvarden/>
- www.studera.nu